

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การประเมินมูลค่าทรัพย์สินน้ำเพื่อการเกษตรของ
อุทยานแห่งชาติศรีลานนา จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

นางสาวณัฐธิดา พิเคราะห์งาน

ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.ชพิกา สังขพิทักษ์ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ธานี กรรมการ

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ การประเมินมูลค่าทรัพย์สินน้ำเพื่อการเกษตรของอุทยานแห่งชาติศรีลานนา โดยใช้วิธีการหามูลค่าทางการตลาด (Market Valuation Method: MVM) และวิธีการสมมติเหตุการณ์ (Contingent Valuation Method: CVM) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงปีเพาะปลูก 2545/2546

การหามูลค่าทางการตลาด (MVM) ประเมินจากผลตอบแทนทรัพย์สินน้ำเพื่อการเกษตรที่เกษตรกรในแต่ละพื้นที่ได้รับ โดยผลการประเมินค่าเป็นดังนี้ 1) พื้นที่ภายในอุทยานแห่งชาติศรีลานนา เท่ากับ 33,978,019 บาท 2) พื้นที่ท้ายเขื่อนแม่จัดสมบูรณ์ชล เท่ากับ 136,795,844 บาท 3) พื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แฝก – แม่จัด เท่ากับ 9,712,415 บาท 4) พื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ปิงเก่า เท่ากับ 36,396,091 บาท 5) พื้นที่ฝายราษฎร์ เท่ากับ 72,808,049 บาท ดังนั้นมูลค่าทางการตลาดรวมที่ประเมินได้เท่ากับ 289,690,418 บาท

สำหรับวิธี CVM จะทำการออกแบบสอบถามเพื่อสอบถามความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to Pay: WTP) ได้ผลดังนี้ 1) พื้นที่ภายในอุทยานแห่งชาติศรีลานนา เท่ากับ 555,116 บาท 2) พื้นที่ท้ายเขื่อนแม่จัดสมบูรณ์ชล เท่ากับ 639,438 บาท 3) พื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แฝก – แม่จัด เท่ากับ 389,725 บาท 4) พื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ปิงเก่า เท่ากับ 742,338 บาท 5) พื้นที่ฝายราษฎร์ เท่ากับ 810,491 บาท มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวมเท่ากับ 3,137,108 บาท

เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าของทรัพยากรน้ำที่ได้จากวิธีทั้ง 2 จะเห็นว่ากรหาโดยวิธีทางการตลาด จะให้มูลค่าที่มากกว่าการสอบถามถึงความเต็มใจที่จะจ่าย จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีแนวโน้มที่แสดงค่าความเต็มใจที่จะจ่ายที่ค่อนข้างต่ำ เนื่องมาจากเป็นการตั้งเหตุการณ์สมมติเพื่อสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายในการอนุรักษ์แหล่งต้นน้ำในเขตอุทยานแห่งชาติศรีลานนา และเกษตรกรยังคำนึงถึงความไม่แน่นอนของการได้รับน้ำ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของเกษตรกร ได้แก่ ระดับรายได้ของครัวเรือน ขนาดที่ดิน กรรมสิทธิ์ในที่ดิน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของอุทยานแห่งชาติศรีลานนา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ คือ 1) ในการกำหนดมาตรการต่างๆ ในการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติศรีลานนา ควรจะต้องพิจารณาผลการประเมินค่าที่ได้จากทั้ง 2 วิธี ประกอบกัน 2) เกษตรกรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ควรได้รับความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาและความสำคัญของอุทยานแห่งชาติศรีลานนาให้มากขึ้น และ 3) ในการกำหนดนโยบายเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติศรีลานนา ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจควรจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของสภาพเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละพื้นที่ที่ได้รับน้ำจากอุทยานแห่งชาติศรีลานนา

Thesis Title Value Assessment of Water Resources for Agriculture of Srilanna National Park, Chiang Mai Province

Author Ms. Nuttida Phikrawngan

Degree Master of Science (Agricultural Economics)

Thesis Advisory Committee Lect. Dr. Chapika Sangkapitux Chairperson
Assoc. Prof. Dr. Pichit Thani Member

ABSTRACT

The purpose of this study was to assess the economic value of water resources for agriculture of Srilanna National Park for a one-year period (2002/3) using the Market Valuation Method (MVM) and the Contingent Valuation Method (CVM).

The results of the MVM suggest that the economic value derived from water resources, originating in the Srilanna National Park and used by farmers living in the different areas, amounted to 1) 33,978,019 Baht for the area of Srilanna National Park, 2) 136,795,844 Baht for the area of the Mae Ngad Irrigation Project, 3) 9,712,415 Baht for the area of the Mae Faek-Mae Ngad Water Preserving and Distributing Station, 4) 36,396,091 Baht for the area of the Preserving and Distributing Mae Ping River Project, 5) 72,808,049 Baht for communal dams for irrigation purposes. Thus, the total economic value adds up to 289,690,418 Baht.

In applying the CVM, which identified Willingness to Pay as stated by farmers, the economic value of water resources from each area during the same period was 1) 555,116 Baht for the area of Srilanna National Park, 2) 639,438 Baht for the area of the Mae Ngad Irrigation Project, 3) 389,725 Baht for the area of the Mae Faek-Mae Ngad Water Preserving and Distributing Station, 4) 742,338 Baht for the area of the Preserving and Distributing Mae Ping River Project, 5) 810,491 Baht for communal dams for irrigation purposes. Hence, the total economic value obtained from the CVM amounts to 3,137,108 Baht.

The comparison of the results derived from the two methods shows that the MVM generates a significantly higher value than the CVM. This is due to the fact that farmers tend to state a lower 'Willingness to Pay' because they fear the implications of their value statement on the actual costs of the hypothetical project. In addition, they doubt whether their share in the water would actually increase. Other factors affecting farmers' willingness to pay are the level of household income, land size and ownership rights, and knowledge of the agro-ecological importance of the Srilanna National Park.

The policy implications from this study are 1) both the results from the MVM and the CVM have to be taken into account in designing future conservation policy measures, 2) farmers and other stakeholders should be provided with more knowledge about the ecological and economic importance of the Srilanna National Park, and 3) in formulating conservation policies, decision-makers should consider the differences as regards socio-economic conditions in the respective areas obtaining water from the park.